

ויגש אליו יהודה גו'

ביאור בדרך אפשר

1 דְּבָרָיו כעת באוני יוסף הַעֲלָה יְהוּדָה אֶת כָּל הַעֲנָנִים והמאורעות
 2 שְׁדָבַר אֹדוֹתָם לְדַרְגָּתוֹ, וְהִינּוּ שאמנם רוב הדברים כבר היו ידועים
 3 ליוסף קודם לכן אבל בדברי יהודה כעת התחדש שִׁפְעַל בְּרוּר וְזָכוּף
 4 בְּכָל פְּרָטִים אֵלוֹ, וְהַעֲלָה אוֹתָם לְשָׂרְשָׁם וּמְקוֹרָם. דְּהִנֵּה
 5 יְהוּדָה הַזְּכִיר בְּדָבָרָיו אֹדוֹת
 6 מְכִירַת יוֹסֵף שְׁבַחִיצוֹנִיּוֹת 1
 7 ובגלוי הָיָה זֶה דָּבָר בְּלִמְיָ רָצוּי, 2
 8 וְעַד שָׁנָה פֶּעַל יְרִידָה אָפְלוֹ 3
 9 בַּיהוּדָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב 26 וַיֵּרֶד 4
 10 יְהוּדָה גו' שְׁהוֹרִידוּהוּ אֲחִיו 5
 11 מִגְּדֻלְתוֹ (כִּי אֲחִיו טָעֲנוּ 6
 12 שְׁמִכִירַת יוֹסֵף הָיְתָה 7
 13 בְּאִשְׁמֹתוֹ מִחֲמַת שְׁלֹא מִחָה 8
 14 בָּהֶם וכפירוש רש"י על הפסוק "וירד
 15 יהודה": "שהורידוהו אחיו מגדולתו
 16 כשראו בצרת אביהם, אמרו אתה
 17 אמרת למכור, אילו אמרת להשיבו
 18 היינו שומעים לך"). אֲמָנָם עַל- 18
 19 יָדֵי שְׁדָבַר יְהוּדָה בְּעֲנָנִים
 20 אֵלוֹ כעת באוני יוסף, הַעֲלָה
 21 אוֹתָם לְשָׂרְשָׁם וּמְקוֹרָם והביא
 22 לידי גילוי את שורשם ומקורם שִׁשָּׁם
 23 הָרִי הֵם עֲנָנִים נְעָלִים וּרַק כִּפִּי
 24 שִׁירוֹ וּנְשַׁלְשֵׁלוֹ לַמַּטָּה הֵם דְּבָרִים
 25 בְּלִמְיָ רָצוּיִם. וְלִכֵּן דְּוָקָא אֲזֵי 25
 26 לֵאחֹר שִׁיהוּדָה גִּילָה אֶת הַדְּבָרִים כִּפִּי
 27 שֶׁהֵם בְּשׁוֹרֶשׁם וּמְקוֹרָם נִתְגַּלָּה
 28 שְׁמִכִירַת יוֹסֵף הָיְתָה דָּבָר
 29 נְעָלָה (ומשלב זה ואילך, התגלה גם
 30 כֵּן לַמַּטָּה שֶׁבַעֲצֵם מְכִירַת יוֹסֵף הִיְתָה
 31 דְּבַר חִיּוּבִי וְנַעֲלָה), כְּמוֹ שְׁאָמַר
 32 יוֹסֵף 27 שאמנם בחיצוניות ובגלוי
 33 מְכִירַתוֹ הִיָּה דְּבַר בְּלִמְיָ רָצוּי וּלְכֵן
 34 כִּאֲשֶׁר יוֹסֵף הַתּוֹרֵעַ לֵאחִיו "נִבְהִלּוּ
 35 מִפְּנֵיו", אֲבָל "אֵל תַּעֲצֹבו וְאֵל יִחַר
 36 בְּעֵינֶיכֶם כִּי מִכְרַתָּ אוֹתִי הַנֵּה" - כִּי
 37 לְמַחְיָה שְׁלַחְנִי אֲלֵקִים
 38 לְפָנֶיכֶם וְגו' וַיִּשְׁמְנֵי לְאָב
 39 לְפָרְעָה וְגו' וכעת מתברר שהכול היה לטובה גם בגלוי. ודבר זה נפעל
 40 עַל יְדֵי הַחִיּוּבִי בֵּין יְהוּדָה לְיוֹסֵף ("ויגש אליו יהודה") כִּי אֲמַנָם בְּאִפּוֹן כִּלְלִי
 41 מַעֲלָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף גְּדוּלָה מִמַּעֲלָתוֹ שֶׁל יְהוּדָה, בְּכָל זֹאת דְּוָקָא יְהוּדָה מִלְשׁוֹן
 42 הוֹדָא מִחֲמַת מַעֲלַת הַבְּטוּל שְׁלוֹ, יְכוּל לְפַעַל גְּלוּי עֲנָנָן זֶה

ביאור בדרך אפשר

43 בְּיוֹסֵף מִלְשׁוֹן הוֹסַפְהּ. וְלִכֵּן עַל-יְדֵי-זֶה פֶּעַל בְּיוֹסֵף הוֹסַפְהּ וּגִלּוּי
 44 שֶׁל עֲנָנָן חָדָשׁ וְשִׁינּוּי מִהַמְצֵב הַקּוֹדֵם שֶׁבוּ יוֹסֵף הַתְּנַכֵּר לֵאחִיו וְהֵם לֹא
 45 הַכִּירוּהוּ, אֲלֵא שְׁיֵהִיָּה וְלֹא יְכוּל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק וְכוּ' וּמַעֲתָה לֹא
 46 יִגְבִּיל וְיִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ אֲלֵא יִתּוֹרֵעַ אֵל אֲחִיו, וְהִנֵּה אֲצִלּוֹ עֲנָנָן הַבְּכִיָּה
 47 שֶׁהוּא חִירוּשׁ נוֹסֵף, שְׁנָה הַבְּכִי בָּא
 48 מִמּוֹתְרֵי הַמּוֹחִין, הִינּוּ שְׁנָה
 49 בָּא עַל-יְדֵי גְלוּי כְּזֶה שְׁאִין
 50 הַמּוֹחִין וְכוּלִים לְסַבֵּל וְלַחֲכִיל
 51 אוֹתוֹ וּבְעוֹד שֶׁבְדָבָרִים רִגִּילִים
 52 שֶׁהַמּוֹחַ סוֹבֵל וּמְכִיל, הַרְגַשׁ נִשְׁלַט
 53 וְנִעְצַר עַל יְדֵי הַמּוֹחַ, הָרִי דְּבַר שְׁנֹדֵל
 54 וְחֹזֵק מְכַדֵּי שֶׁהַמּוֹחַ יוֹכֵל לְסַבֵּל וְלַחֲכִיל
 55 אוֹתוֹ, יוֹצֵא מִגְּדֵרֵי הַמּוֹחַ הַרְגִילִים
 56 הוֹפֵךְ ל"מּוֹתְרֵי מוֹחִין" וְגוֹרֵם בְּכִי,
 57 וְלִכֵּן לֹא הָיָה יְכוּל יוֹסֵף
 58 לְהִתְאַפֵּק.
 59 וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ וְהַחוֹסֵפָה הַמִּיּוֹחֶדֶת
 60 בְּעֵינָיו זֶה שְׁאִפְלוֹ יוֹסֵף לֹא הָיָה
 61 יְכוּל לְהִתְאַפֵּק, כִּי אֵף
 62 שֶׁבְּכָלֵל, יוֹסֵף הוּא לְמַעַלָּה
 63 מִהֶאֱבֹת וְהַשְּׁבָטִים, וְכִידוּעַ
 64 הַבְּאוּר כְּזֶה 28 שְׁהֶאֱבֹת
 65 וְהַשְּׁבָטִים הָיוּ רוֹעֵי צֹאן כְּדֵי
 66 לְהִיּוֹת בְּהִתְבּוֹדְדוֹת מַעֲנִי
 67 הַעוֹלָם וְכַדֵּי לַעֲסוֹק בְּמַלְאכָה שְׁאִינָה
 68 דוֹרֶשֶׁת טְרַחַח יְתִירָה, וְזֹאת עַל מַנַּת
 69 שְׁעִינֵי הַעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי לֹא יִפְרִיעוּ
 70 לָהֶם לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בְּאִלּוּקוֹת, מֵה־
 71 שְׁאִין-כֵּן יוֹסֵף הָיָה בְּכַחוֹ
 72 לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּאִלּוּקוֹת, וְלֹא רַק
 73 בְּדִרְגוֹת נְמוּכוֹת בְּאִלּוּקוֹת אֲלֵא
 74 הַדְּבֻקוֹת שֶׁלּוֹ הִיְתָה בְּעַצְמוֹתוֹ
 75 וּמַהוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, גַּם בְּהִיּוֹתוֹ
 76 מִשְׁנָה לְמִלְךְ מַצְרַיִם וְלַמְּרוֹת
 77 שֶׁהָיוּ לוֹ טְרָדוֹת גְּדוּלוֹת בִּיּוֹתָר בְּעֵינָיו
 78 הַעוֹלָם הַזֶּה, כֹּל הַטְּרָדוֹת לֹא מִנְעוּ
 79 מִמֶּנּוּ לְהַמְשִׁיךְ לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּאִלּוּקוֹת
 80 בְּתַכְלִית הַדְּבֻקוֹת כִּי הָאִיר בּוֹ אוֹר
 81 אֲלוּקֵי נַעֲלָה מֵהַעוֹלָם כִּי הַעוֹלָם כֹּלֵל לֹא נִחְשַׁב בְּעֵינָיו וְכֹל עֵינָיו הַעוֹלָם
 82 לֹא פָּגַעוּ בְּדִבְיָקוֹתוֹ הַמּוֹחֲלֵט בְּאִלּוּקוֹת. וְכִדְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ 29 עַל מָה
 83 שְׁאָמַר יַעֲקֹב 30 כִּאֲשֶׁר בִּישׁוּר לוֹ שִׁיּוּפָן בְּחַיִּים - רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי
 84 חֵי, שֶׁהוּא צָדִיק הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, שְׁדָהוּ מִחֲמַת מַעֲלַת

גד). פי"ב (צד, ד ואילך). שם בסוף הפרק (צה, ב). וראה סד"ה ויגש במאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ע' רט. 26) וישב
 לח, א ובפרש"י. 27) פרשתנו מה, ה; ת. 28) מאמרי אדה"ז - הקצרים ע' יט. תקס"ה (ח"א) ע' קצב ואילך. ת"ח יחי
 (קב, ב ואילך). ד"ה ולא זכר עזר"ת, תפר"ח. ועוד. וראה לקו"ש חלק ל עמוד 225 ס"ד ואילך. חכ"ה ע' 197. ע' 253
 ואילך. 29) ב"ר פצ"ד, ג. תנחומא פרשתנו יא. וראה לקו"ש חלק ל ע' 222 ואילך. 30) פרשתנו מה, כח.